

Vnitřní oznamovací systém (tzv. Whistleblowing)

Právní základ

Ochrana oznamovatelů je s účinností od 17.12.2021 poskytována na základě Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2019/1937 o ochraně osob, které oznamují porušení práva Evropské unie. Tato Směrnice rámcově vymezuje také oblasti, s nimiž oznamované protiprávní jednání musí souviset. Směrnice byla do českého právního řádu transponována zákonem č. 171/2023 Sb., o ochraně oznamovatelů (dále jen „ZOO“) a souvisejícím změnovým zákonem s postupnou účinností ve vztahu k okruhu povinných subjektů od 1. 8. 2023 a od 15.12.2023.

Oznamovatel (§ 2 odst. 2 ZOO)

Oznamovatelem je dle ZOO fyzická osoba, která oznamuje protiprávní jednání, k němuž došlo nebo má dojít u osoby, pro kterou oznamovatel, byť zprostředkovaně, vykonával nebo vykonává práci nebo jinou obdobnou činnost, nebo u osoby, se kterou oznamovatel byl nebo je v kontaktu v souvislosti s výkonem práce nebo jiné obdobné činnosti.

Práce nebo jiná obdobná činnost (§ 2 odst. 3 ZOO)

Prací nebo jinou obdobnou činností se rozumí:

- a) závislá práce vykonávaná v základním pracovněprávním vztahu (tj. zaměstnání),
- b) služba,
- c) samostatná výdělečná činnost,
- d) výkon práv spojených s účastí v právnické osobě,
- e) výkon funkce člena orgánu právnické osoby,
- f) plnění úkolů v rámci činnosti právnické osoby, v jejím zájmu, jejím jménem nebo na její účet,
- g) správa svěřenského fondu,
- h) dobrovolnická činnost,
- i) odborná praxe, stáž, nebo
- j) výkon práv a povinností vyplývajících ze smlouvy, jejímž předmětem je poskytování dodávek, služeb, stavebních prací nebo jiného obdobného plnění.

Prací nebo jinou obdobnou činností se v souladu se směrnicí rozumí i ucházení se o práci nebo jinou obdobnou činnost.

Jaká protiprávní jednání lze oznamovat (§ 2 odst. 1 ZOO)

Oznámení musí obsahovat informace o **možném protiprávním jednání**, k němuž **došlo nebo má dojít** u osoby, pro niž oznamovatel, byť zprostředkovaně, **vykonával nebo vykonává práci nebo jinou obdobnou činnost**, nebo u osoby, se kterou oznamovatel **byl nebo je v kontaktu v souvislosti s výkonem práce nebo jiné obdobné činnosti** a které:

- a) má znaky trestného činu;

b) má znaky přestupku, za který zákon stanoví sazbu pokuty, jejíž horní hranice je alespoň 100 000 Kč;

c) porušuje ZOO nebo

d) porušuje jiný právní předpis nebo předpis Evropské unie v oblasti:

1. finančních služeb, povinného auditu a jiných ověřovacích služeb, finančních produktů a finančních trhů,
2. daně z příjmů právnických osob,
3. předcházení legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu,
4. ochrany spotřebitele,
5. souladu s požadavky na výrobky včetně jejich bezpečnosti,
6. bezpečnosti dopravy, přepravy a provozu na pozemních komunikacích,
7. ochrany životního prostředí,
8. bezpečnosti potravin a krmiv a ochrany zvířat a jejich zdraví,
9. radiační ochrany a jaderné bezpečnosti,
10. hospodářské soutěže, veřejných dražeb a zadávání veřejných zakázek,
11. ochrany vnitřního pořádku a bezpečnosti, života a zdraví,
12. ochrany osobních údajů, soukromí a bezpečnosti sítí elektronických komunikací a informačních systémů,
13. ochrany finančních zájmů Evropské unie, nebo
14. fungování vnitřního trhu včetně ochrany hospodářské soutěže a státní podpory podle práva Evropské unie.

U oznamovatele se nepředpokládá, že by disponoval expertní znalostí, která by mu umožnila bezchybné či detailní právní posouzení oznamovaného protiprávního jednání. Ani určená příslušná osoba nemusí zkoumat všechny pojmové znaky oznamovaného provinění. Oznamovatel i příslušná osoba pouze předběžně posoudí naplnění znaků skutkové podstaty.

Za oznámení se dle § 3 odst. 3 ZOO nepovažuje ta část oznámení, která obsahuje:

- a) informace, jejichž oznámení by mohlo bezprostředně ohrozit podstatný bezpečnostní zájem České republiky,
- b) informace o činnosti zpravodajských služeb České republiky, nebo
- c) informace, jejichž oznámení by představovalo porušení povinnosti mlčenlivosti duchovních v souvislosti s výkonem zpovědního tajemství.

Oznamující osoba by, vzhledem k okolnostem a informacím, které má k dispozici v době oznámení, měla mít oprávněný důvod se domnívat, že jí oznamované skutečnosti se zakládají na pravdivých informacích. Nelze tedy oznamovat skutečnosti vědomě nepravdivé. Takovéto jednání může být sankcionováno v souladu s právními předpisy.

Při získávání dokladů dokládajících oznamované skutečnosti by se oznamovatel neměl dopustit jednání, které by mohlo mít charakter trestného činu.

Oznamovatel by měl jednat ve veřejném zájmu a v dobré víře, že jím podávané oznámení se opírá o věrohodná fakta a skutečnosti.

Oznamovatel by měl být schopen identifikovat, jaké oblasti se protiprávní jednání týká a promyslet jaké ověřitelné informace o ohlašovaném protiprávním jednání může poskytnout. Rozsah a kvalita předkládaných informací mohou pozitivně ovlivnit způsob prošetření oznámení.

Povinný subjekt (§ 8 odst. 1 písm. b) ZOO) a příslušná osoba (§ 10 ZOO)

U povinného subjektu MATERIÁLOVÝ A METALURGICKÝ VÝZKUM s.r.o., se sídlem Pohraniční 693/31, 703 00 Ostrava – Vítkovice, IČ: 258 70 807, je s účinností od 15.12.2023 určen jako příslušná osoba k přijímání a vyřizování oznámení Mgr. Aleš Novotný.

Kontaktní údaje pro podávání oznámení (§ 9 odst. 2 písm. b) ZOO)

a) osobně v sídle společnosti nebo písemně na adresu:

MATERIÁLOVÝ A METALURGICKÝ VÝZKUM s.r.o.
Pohraniční 693/31
703 00 Ostrava - Vítkovice

V případě podání dle tohoto bodu podejte oznámení v zalepené obálce s označením **NEOTVÍRAT – OZNAMOVATEL.**

b) telefonicky: +420 604 226 135 (z rozhovoru se pořizuje písemný záznam)

c) e-mailem: oznamovatel@mmvyzkum.cz

d) osobním jednáním: osobní schůzku je možno sjednat telefonicky nebo e-mailem.

Povinný subjekt v souladu s § 9 odst. 2 písm. b) bod 3 ZOO vylučuje přijímání oznámení od osob, které pro povinný subjekt nevykonávají práci nebo jinou obdobnou činnost podle § 2 odst. 3 písm. a), b), h) nebo i) ZOO.

Oznámení je možno podat také prostřednictvím vnějšího oznamovacího systému Ministerstvu spravedlnosti České republiky, a to ústně nebo písemně. V rámci písemné formy lze využít zabezpečený formulář na adrese [Chci podat oznámení – veřejnost – Oznamovatel \(justice.cz\)](https://www.justice.cz/veřejnost-oznamovatel)

Ochrana oznamovatele (§ 7 ZOO)

Přijímání a vyřizování podnětů je technicky i organizačně nastaveno takovým způsobem, aby nemohlo dojít k odhalení identity oznamovatele. S jeho totožností a s obsahem oznámení má právo seznámit se pouze osoba příslušná k přijímání a vyřizování podnětů, která je vázána mlčenlivostí a je povinna zachovávat důvěrnost obsahu podání v průběhu prošetření podnětu i po skončení svého pracovního poměru.

Oznamovatelé mají nárok na ochranu, pokud měli oprávněné důvody se domnívat, že oznámené informace o porušení byly v době oznámení pravdivé (tzn. oznamovatel nesmí učinit oznámení vědomě nepravdivé).

Za hlavní ochranné opatření lze považovat zákaz uplatnění odvetného opatření vůči oznamovateli a dalším fyzickým i právnickým osobám.

Odvetné opatření (§ 4 ZOO)

Odvetným opatřením se pro účely ZOO rozumí jednání nebo jeho opomenutí v souvislosti s prací nebo jinou obdobnou činností oznamovatele, které bylo vyvoláno učiněním oznámení a které oznamovateli nebo osobě podle § 4 odstavce 2 písm. a) až h) ZOO může způsobit újmu; při splnění těchto podmínek je odvetným opatřením zejména

- a) rozvázání pracovního poměru nebo neprodloužení pracovního poměru na dobu určitou,
- b) zproštění výkonu služby, zařazení mimo výkon služby nebo skončení služebního poměru,
- c) zrušení právního vztahu založeného dohodou o provedení práce nebo dohodou o pracovní činnosti,
- d) odvolání z místa vedoucího zaměstnance nebo ze služebního místa představeného,
- e) uložení kárného opatření nebo kázeňského trestu,
- f) snížení mzdy, platu nebo odměny nebo nepřiznání osobního příplatku,
- g) přeložení nebo převedení na jinou práci nebo na jiné služební místo,
- h) služební hodnocení nebo pracovní posudek,
- i) neumožnění odborného rozvoje,
- j) změna pracovní nebo služební doby,
- k) vyžadování lékařského posudku nebo pracovnělékařské prohlídky,
- l) výpověď nebo odstoupení od smlouvy, nebo
- m) zásah do práva na ochranu osobnosti.

Odvetnému opatření nesmí být vystaven oznamovatel ani:

- a) osoba, která poskytla pomoc při zjišťování informací, které jsou obsahem oznámení, podání oznámení nebo posouzení jeho důvodnosti,
- b) osoba, která je ve vztahu k oznamovateli osobou blízkou,
- c) osoba, která je zaměstnancem nebo kolegou oznamovatele,
- d) osoba oznamovatelem ovládaná,
- e) právnická osoba, v níž má oznamovatel účast, osoba ji ovládající, jí ovládaná osoba nebo osoba, která je s touto právnickou osobou ovládaná stejnou ovládající osobou,
- f) právnická osoba, jejíhož voleného orgánu je oznamovatel členem, osoba ovládající, ovládaná nebo osoba ovládaná stejnou ovládající osobou,
- g) osoba, pro kterou oznamovatel vykonává práci nebo jinou obdobnou činnost, nebo
- h) svěřenský fond, jehož je oznamovatel nebo právnická osoba podle písmene e) nebo f) zakladatelem nebo obmyšleným nebo ve vztahu k němuž jsou oznamovatel nebo právnická osoba podle písmene e) nebo f) osobou, která podstatným

způsobem zvýší majetek svěřenského fondu smlouvou nebo pořizením pro případ smrti.

Jde-li o oznámení, které neobsahuje údaje o jménu, příjmení a datu narození, nebo jiné údaje, z nichž je možné dovodit totožnost oznamovatele, náleží oznamovateli a osobám uvedeným v odstavci 2 písm. a) až h) ochrana podle tohoto zákona a jiných právních předpisů od okamžiku, kdy jejich totožnost vyjde najevo tomu, kdo je může vystavit odvetnému opatření.

Postup příslušné osoby po podání oznámení (§ 12 ZOO)

Prostřednictvím vnitřního oznamovacího systému lze oznámení podat výše uvedenými způsoby. Požádá-li o to oznamovatel, je příslušná osoba povinna oznámení přijmout osobně v přiměřené lhůtě, nejdéle však do 14 dnů ode dne, kdy o to oznamovatel požádal.

O přijetí oznámení je příslušná osoba povinna do 7 dnů ode dne jeho přijetí písemně vyrozumět oznamovatele, ledaže

a) oznamovatel výslovně požádal příslušnou osobu, aby ho o přijetí oznámení nevyrozumívala, nebo

b) je zřejmé, že vyrozuměním o přijetí oznámení by došlo k prozrazení totožnosti oznamovatele jiné osobě.

Příslušná osoba je povinna posoudit důvodnost oznámení a písemně vyrozumět oznamovatele o výsledcích posouzení do 30 dnů ode dne přijetí oznámení. V případech skutkově nebo právně složitých lze tuto lhůtu prodloužit až o 30 dnů, nejvýše však dvakrát. O prodloužení lhůty a důvodech pro její prodloužení je příslušná osoba povinna oznamovatele písemně vyrozumět před jejím uplynutím. Obdobně se použije ustanovení ZOO o vyrozumění oznamovatele o přijetí oznámení.

Zjistí-li příslušná osoba při posuzování důvodnosti oznámení, že nejde o oznámení podle tohoto zákona, bez zbytečného odkladu o tom písemně vyrozumí oznamovatele.

Je-li oznámení vyhodnoceno jako důvodné, příslušná osoba povinnému subjektu navrhne opatření k předejití nebo nápravě protiprávního stavu. Je-li oznámení podáno u příslušné osoby povinného subjektu, pro který oznamovatel nevykonává práci nebo jinou obdobnou činnost, navrhuje příslušná osoba nápravná opatření osobě, pro kterou oznamovatel vykonává práci nebo jinou obdobnou činnost, nevyklučuje-li to povaha věci. Nepřijme-li povinný subjekt opatření navržené příslušnou osobou, přijme k předejití nebo nápravě protiprávního stavu jiné vhodné opatření; to neplatí, jde-li o opatření navržené jiné osobě než povinnému subjektu, který tuto příslušnou osobu určil. O přijatém opatření povinný subjekt neprodleně vyrozumí příslušnou osobu, která o něm bez zbytečného odkladu písemně vyrozumí oznamovatele. Obdobně se použije ustanovení ZOO o vyrozumění oznamovatele o přijetí oznámení.

Není-li oznámení vyhodnoceno jako důvodné, příslušná osoba bez zbytečného odkladu písemně vyrozumí oznamovatele o tom, že na základě skutečností uvedených v oznámení a z okolností, které jí jsou známy, neshledala podezření

ze spáchání protiprávního jednání, nebo shledala, že oznámení se zakládá na nepravdivých informacích, a poučí oznamovatele o právu podat oznámení u orgánu veřejné moci.

Související odkazy:

[Oznamovatel – Ministerstvo spravedlnosti \(justice.cz\)](http://justice.cz)